Universitair onderzoek moet mogelijkheden aangeven voor Noord-Hollandse foodbedrijven

Afval van groente als nieuw voedsel

DOOR ED DEKKER

WARMENHUIZEN - Afval als nieuw voedsel? Hoe kunnen de grote Noord-Hollandse foodbedrijven hun afval beter benutten? Dat onderzoekt Wageningen Universiteit. De hoeveelheden zijn gigantisch. Bij groente- en fruitverwerker Vezet in Warmenhuizen is dat elke week 250 ton.

Ideaal is hergebruik voor humane voeding, bijvoorbeeld voor voedselbanken. „Medio volgend jaar weten we meer over de mogelijkheden", zegt Vezetdirecteur Hans Boshuizen. De aanvraag voor 40.000 euro rijkssubsidie om het onderzoek mogelijk te maken, is net de deur uit.

De gezamenlijke foodbedrijven zijn bijeen gebracht door belangenorganisatie Agriboard Noord-Holland Noord. Zij streven naar een 'reststromenbedrijf' in Noord-Holland. Zo'n verwerker van voedselafval bestaat nog niet in Nederland. Daarom staat de afdeling Food & Biobased Research van Wageningen Universiteit te popelen voor het onderzoek.

Het initiatief komt van Vezet, samen met Kramer Zuurkool te Langedijk. Driekwart van het groente- en fruitafval gaat weg als veevoer. De rest verdwijnt in een particuliere vergistinginstallatie voor het opwekken van stroom. „De helft van de wereldbevolking lijdt honger, de andere helft gooit voedsel weg, zo is het ongeveer. Hoe kan je maatschappelijk verantwoord ondernemen?", aldus Boshuizen. Dat vragen ook de klanten van de leveranciers, zoals Albert Heijn. Bij deze supermarkt boekt Vezet ruim 90 procent van de omzet (totaal 220 miljoen euro per jaar).

Twee van de duizend medewerkers van Vezet bereiden panklare groente voor. Het bedrijf in Warmenhuizen is marktleider. Elke week blijft 250 ton afval achter. FOTO JOHN OUD

Veel mogelijkheden verwacht Hans Boshuizen van het be-, ver- en herbewerken van voedsel. „Dat staat hoog op de afvalladder. Het hoogst op deze ladder staat het voorkomen van voedselverliezen. Dat zal waarschijnlijk een utopie zijn. Het laagst staat het storten. Dat willen we het liefst helemaal uitbannen."

Met dit project voert Vezet een cluster van voedselbedrijven in Noord-Holland aan. Tot deze groep behoren koekjesfabriek Verkade in Zaandam en chipsfabriek Lay's in Broek op Langedijk. Het universitaire onderzoek richt zich ook op meel-, vis- en vleesbedrijven. Volgens Boshuizen valt er veel te winnen. „Afval kost bij ons meer dan 10 euro per ton. Het mag wat kosten, bij een verantwoorde bestemming. In zijn algemeenheid zijn er nog veel bedrijven waar het afval rechtstreeks in de container gaat."

Tien tot twintig procent van de verwerkte groente en fruit is bij Vezet afval. Jaarlijks verlaten ruim 200 miljoen verpakkingen van gemiddeld 200 gram het bedrijf. In Warmenhuizen werken duizend mensen. Vezet is marktleider op het gebied van panklare groenten. De omzet zal over vijf jaar zijn gestegen naar 300 miljoen euro.

Afvalladder

WARMENHUIZEN - Van geen voedselverlies tot verbranden, de hoogste en laagste treden van de afvalladder. Met het project 'reststromen' willen de deelnemende bedrijven zo hoog mogelijk scoren met hun afval.

De volgorde: voorkomen van verlies, toepassing voor humane voeding (voedselbanken), converteerbaar voor humane voeding (be-, ver- en herbewerken van voedsel), toepassing in diervoer, grondstoffen voor de industrie, verwerken tot meststof door vergisting, idem door composteren, toepassing voor duurzame energie (doel energieopwekking), verbranden van afval (de vernietiging en energieopwekking) en storten.

DE STELLING

De rechtsspraak kan de kritiek van Wilders wel hebben.

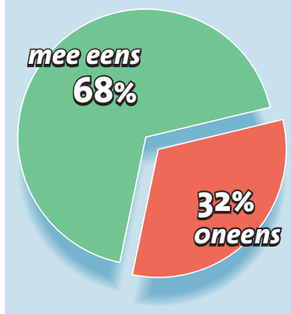

Aantal reacties: 151 stemmen

A. van Luijk, Schagen: Oneens. Wat Wilders zegt wordt door veel mensen als waarheid bestempeld. Terwijl hij eigenlijk zegt ik ben onaantastbaar en iedereen die anders denkt dan ik, deugt niet.
Kees Hartog, Enkhuizen: Naar mijn bescheiden mening heeft Wilders, samen met meester Bram zijn hand toch wel wat overspeeld. Nu moet de hele zaak opnieuw bestudeerd worden. Ik dacht dat Justitie wel belangrijker dingen te doen had.
Wil Botman, Andijk: Onzin. Wraking zou niet aan de orde moeten komen. Rechters dienen een zaak onafhankelijk en onpartijdig te behandelen. Op deze manier komen er te veel geldverslindende en te langdurige procedures, waar zowel de rechtsstaat als de belastingbetaler niet mee is gebaat.
H. Duijs, Sint Maartensvlotbrug: Het is een zeer beangstigende gedachte dat nu de president van ons hoogste rechtsorgaan de terechte kritiek op mederechters als onjuist ziet. Met andere woorden: beter tevreden burgers en dan maar foute rechters. Foute boel dus op lange termijn. Elkaar een hand boven het hoofd houden hoort niet in ons rechtssysteem voor te komen.

'Provincie blijft speculeren met rente'

DOOR ROBERT JAN VAN DER WOUD

ALKMAAR - Het provinciebestuur van Noord-Holland blijft speculeren op rentetarieven, ook na het debacle met de 'IJslandse miljoenen'. De fractie van de Socialistische Partij komt tot die conclusie na het bestuderen van de begroting voor volgend jaar. Dat spelletje kost de provincie bijna twee ton per maand, foetert de SP.

Het gaat om een lening die in 2007 is afgesloten bij de Nederlandse Waterschapsbank. Geld dat de provincie niet direct nodig had, en dat daarom, met nog eens 28 miljoen euro, werd gestald op een rekening bij de Landsbanki in IJsland. Die ging failliet, waardoor de provincie mogelijk kan fluiten naar die 78 miljoen.

Rentestand

Volgens Gedeputeerde Staten kost de lening de belastingbetaler een stuk minder dan de SP stelt, laat een woordvoerder weten. Volgens een woordvoerder vangt Noord-Holland jaarlijks gemiddeld 3,5 procent rente over de miljoenen, wat neerkomt op 1,75 miljoen euro per jaar. In plaats van zeven miljoen heeft Noord-Holland in drie jaar tijd dus 1,75 miljoen verspeeld.
Dat de lening nog niet is afgelost, heeft te maken met de lage rentestanden. De boete zou daardoor hoger uitkomen dan de 5 miljoen euro waarmee in februari rekening is gehouden. „We wachten dus op een gunstiger moment: een hogere rente of een kortere resterende looptijd." De lening is inderdaad niet meer nodig, erkent de provincie. „Maar kan helaas niet zonder forse boete worden afgelost."

Ondertussen werd besloten de lening bij de Waterschapsbank vervroegd af te lossen. Die 50 miljoen had de provincie Noord-Holland bij nader inzien helemaal niet nodig, terwijl het de belastingbetaler wel bijna vijf procent rente per jaar kost.

Begin dit jaar werd aangekondigd dat het goedkoper was om het geld in een keer terug te storten. Volgens Gedeputeerde Staten zou daaraan een boete zijn verbonden van vijf miljoen euro, maar dat valt in het niet bij de bijna 31 miljoen euro rente die anders de komende 22,5 jaar betaald zou moeten worden. Bovendien was er inmiddels door de verkoop van de Nuon-aandelen voldoende geld voorhanden bij de provincie om de lening terug te betalen.

Dat is dus niet gebeurd, concluderen de socialisten na bestudering van de begroting van volgend jaar. De lening van 50 miljoen euro staat nog altijd in de boeken. „Van oktober 2007 tot 1 oktober van dit jaar heeft dat al ruim zeven miljoen rente gekost en daar komt iedere maand nog eens meer dan 185.000 euro bij. Zonder dat daar ook maar iets tegenover staat", foeteren de statenleden Fred Gersteling, Klaas Gunster en Dago Wellink in koor.

Volgens hun is de reden dat de provincie op het geld blijft zitten, 'dat er wordt gewacht op een gunstiger moment'. „De SP-fractie heeft eens uitgerekend wat dat half jaar wachten intussen heeft gekost, en dat is niet mis: de provincie heeft van maart tot oktober meer dan 1.140.000 euro rente betaald over de lening van de Waterschapsbank." Het boetebedrag van 5 miljoen euro zo weliswaar lager worden als de rente stijgt, maar dat is niet gebeurd. Opnieuw een mislukte speculatie op rentetarieven, aldus de SP. „Weliswaar niet zo spectaculair als de 78 miljoen van IJsland, maar met zeven miljoen rente en vijf miljoen boete bij vervroegde aflossing is er nog eens twaalf miljoen door het putje verdwenen."

Rumoer over de kieslijst van de SP

DOOR IVO LAAN

HAARLEM - De Noord-Hollandse SP-Statenfractie dreigt te worden overgenomen door Amsterdammers. Tenminste dat vindt SP-Statenlid Richard de Graaf die zelf door de kieslijst flink lager op de lijst is gezet in aanloop naar de provinciale verkiezingen.

Op de eerste vijf plekken staan SP'ers die uit Amsterdam en omgeving komen. De rest van Noord-Holland is ondervertegenwoordigd, klaagt De Graaf, die uit Den Helder komt. Hij staat nu op plek twintig terwijl hij vorige keer op de vijfde plek stond. „En dat terwijl Amsterdam de regio is waar de provincie het minst te vertellen heeft. Die gaat vooral over het landelijke gebied en bijvoorbeeld de buslijnen."

De SP is nu de vierde partij in Provinciale Staten met negen zetels.

De rest van de SP-afdelingen in Noord-Holland voelt zich tekortgedaan met de samenstelling van de lijst. „Bij de eerste vijf staat niemand van boven Alkmaar op de lijst. De Amsterdamse lobby heeft gewonnen, constateert De Graaf. Maar hij gaat zich roeren. Vrijdag moet hij 25 handtekeningen hebben verzameld, zegt hij.

Congres

Het landelijk bestuur wil niet te ver ingaan op de kritiek, zegt landelijk secretaris Hans van Heijningen. Dat gebeurt tijdens het congres waar de kieslijst wordt vastgesteld door de leden. Hij licht wel een tipje van de sluier op door te zeggen dat 'de samenstelling veel te maken heeft met het niet vlekkeloos functioneren van de fractie de afgelopen vier jaar'. Daarnaast geeft hij aan dat de regionale spreiding minder doorslaggevend was. „We hebben puur gekeken naar geschiktheid." Behalve de Graaf, staat ook huidige fractievoorzitter Dago Wellink (Diemen) lager op de lijst. Volgens hem is dat op eigen verzoek. „Het wordt een hectische tijd en ik heb ook een gewone baan." Beoogd lijsttrekker is nu Remine Alberts, die ook gemeenteraadslid is in Amsterdam. De eerste Haarlemmer is Pieter de Vries op plek acht.

DE NIEUWE STELLING

Stewardess mag eigen kapsel kiezen

Ilse Hesselberth

Na een dienstverband van dertien jaar is stewardess Ilse Hesselberth (46) door de KLM ontslagen. Zij draagt haar haar zo kort dat de vliegmaatschappij spreekt van 'extravagante haardracht' en dat mag niet. Maar kort haar hoort bij haar, zegt ze. Ze heeft deze coupe al vanaf maart 1998, toen ze bij KLM begon. Pas toen een collega in 2005 een klacht indiende begonnen de problemen.
Ja of nee? Stemmen tot 20 uur via www.nhd.nl

'Ik weet nu wat de bliepjes en cijfertjes betekenen'

Met zelfdialyse de touwtjes in handen

DOOR LAURA HEERLIEN

ALKMAAR - Hoe meer je zelf betrokken bent bij de behandeling van je ziekte, hoe beter je je voelt: het MCA probeerde het uit met de proef 'actieve nierdialyse', waarbij nierpatiënten zichzelf aansluiten op de dialyseapparatuur. Conclusie: het werkt. „Mensen krijgen meer inzicht in hun nierziekte en dat resulteert in een betere kwaliteit van leven", aldus dialyseverpleegkundige Marion Lede-Diepenmaat, die het project opstartte.

Eigenlijk begrijpt Lede-Diepenmaat de gelatenheid van sommige patiënten niet goed. „Soms komen ze benauwd onze afdeling op. Wat blijkt? Ze hebben vier liter te veel vocht in hun lichaam. Vier liter! Dat zijn mensen die geen idee hebben hoe hun lijf functioneert en wat hun nierfalen voor gevolgen heeft."

„Terwijl wij juist moeten opletten met vocht", weet de Alkmaarse nierpatiënte Aaf Hofman (81). „Niet te veel drinken dus en je aan een dieet houden: in een aardappel zit immers ook vocht." Hofman heeft koraalstenen. Het klinkt bijna als iets exotisch dat je graag wil hebben. „Maar geloof me, leuk is anders." Ze trekt aan een slangetje van te dialyseapparaat naast haar ziekenhuisbed. „Ik schakel hem meteen maar in. Dan zie je hoe dat in z'n werk gaat."

Hofman emmert al jaren met haar nieren. In 1972 kreeg ze haar eerste operatie en werden de koraalstenen – aangekoekt calcium fosfaat in de nierbuisjes – verwijderd. „Vier operaties later hielden m'n nieren ermee op, omdat de nierfilters te veel beschadigd raakten. Het is nu eenmaal een hele klus om die steentjes er uit te prutsen."

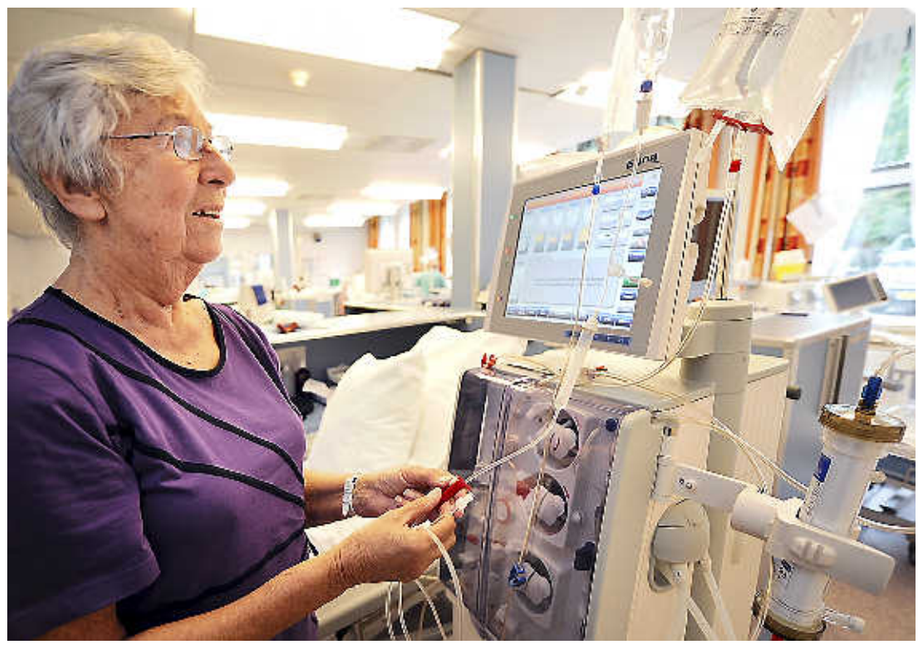

Aaf Hofman sluit zelf de dialyseapparatuur aan. FOTO JJFOTO/ERNA FAUST

Eigenlijk hebben de nieren van Hofman het nog lang volgehouden. „Aanvankelijk had ik alleen last van een hoge bloeddruk, maar naarmate de jaren vorderden, werden de klachten heviger. Ik werd er echt ziek van, al het gif bleef achter in m'n lijf. Ik plaste wel, maar de afvalstoffen werden niet meer afgevoerd. Ik at nauwelijks, het eten smaakte me gewoon niet meer."

Ze laat een langwerpige buis in het dialyseapparaat zien: de kunstnier. „Mijn ongezuiverde bloed wordt uit m'n lichaam gepompt, in dat buisje gezuiverd en dan weer teruggepompt. Drie keer per week ben ik hier in het MCA."

Aanvankelijk ging ze gewoon liggen en verder niks. De verpleegkundigen sloten haar aan op het dialyseapparaat en hielden alles bij. „Ik moest me helemaal overgeven aan anderen. Ben jij daar goed in? Nou ik niet. Ik wil zélf weten wat er gebeurt en daar invloed op houden. Een keer werd er door het apparaat te veel vocht afgenomen. Ik lag daar maar en kon weinig doen, want wist niet hoe het systeem functioneerde. Als ik dat wel had geweten, had ik zelf kunnen inspringen."

Voor Hofman kwam de zelfdialyse als geroepen. „Ik voel me zo veel beter, nu ik de touwtjes in handen heb. Ik snap hoe mijn lichaam reageert en waarom. Ik weet hoe het apparaat werkt, wat de bliepjes en cijfertjes betekenen. Dat geeft overzicht en daardoor rust."

Actieve dialyse, stap voor stap

Actieve dialyse vindt plaats in het MCA en moet dus niet verward worden met thuisdialyse. Het is ook niet zo dat de patiënt aan z'n lot wordt overgelaten, want op de dialyseafdeling lopen continu artsen en verpleegkundigen rond die kunnen bijspringen. De patiënten volgen een opleiding en deze gaat stap voor stap, in eigen tempo.

Actieve dialysepatiënten bouwen zelf hun dialyseapparaat op, leggen de benodigde materialen voor de behandeling klaar en sluiten zichzelf aan op het apparaat, prikken zichzelf en worden met behulp van een verpleegkundige aangesloten

Ze houden gegevens als gewicht en bloeddruk bij en controleren en bewaken het dialyseproces. Onder begeleiding dus en met instructie van een dialyseverpleegkundige, maatschappelijk werker, nefroloog en diëtist.

Voor actieve dialyse komen alleen fysiek actieve patiënten in aanmerking die beschikken over goede handmotoriek, een goed gezichtsvermogen en een toegankelijke bloedbaan.

Schone toiletten, zonder hond

DOOR KOEN VAN EIJK

BREUKELEN - Een fris toilet. En wel op het NS-station van Breukelen. Naar deze krant gestuurd door de NS om aan te tonen dat de wc's op de perrons voor conducteurs en machinisten wel degelijk worden gereinigd.

En om aan te tonen dat de toiletten geen open riolen zijn, zoals conducteurs eerder in deze krant zeiden. De wc in Breukelen zou zelfs dienst doen als hondenhok. Rijdend personeel van de NS klaagt omdat de nieuwe Sprinters van de NS niet zijn uitgerust met wc's. Volgens een woordvoerder van de NS zijn de wc's op de perrons direct na de klachten gecontroleerd, ook die in overstapstation Uitgeest. „Ook daar trof men een schoon en fris toilet aan", aldus NS-woordvoerder Ronald Stevens. „Dit toilet wordt regelmatig gereinigd; zo snel mogelijk dagelijks. Een hond is nergens aangetroffen."

Volgens de NS zijn de Sprinters niet voorzien van wc's om de veiligheid te verhogen. FNV Spoor-bestuurder Roel Berghuis noemt echter extra stoelen die geplaats kunnen worden plus het uitsparen van schoonmaakkosten de ware redenen.

Saillant is een brief van huidig minister Gerd Leers, die begin dit jaar als toen nog voorzitter van het Landelijk Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer aan het ministerie van verkeer en waterstaat: „De Sprinter bedient kleine stations waar geen toilet is, bovendien zijn er groepen reizigers met speciale behoeften en ouderen die een toilet simpelweg nodig hebben", aldus Leers. Berghuis roept Leers op zijn standpunt over te brengen aan verkeersminister Schultz van Haegen.

Wc in Breukelen maakt een frisse indruk. FOTO NS

Alternatieve bierbrouwers in de prijzen

VAN ONZE VERSLAGGEVER

ALKMAAR - De Stichting Noord-Hollandse Alternatieve Bierbrouwers heeft dit weekend tijdens de verkiezing van het lekkerste bockbier van Nederland twee prijzen in de wacht gesleept.

De wedstrijd werd dit weekend voor de tiende maal gehouden in de Heineken Brouwerij in Den Bosch. Ongeveer 130 proevers bogen zich over de 41 ingezonden bockbieren en kozen het IJsbok van de SNAB uit als op een na lekkerste zwaar bockbier. Het Ezelenbok van de Noord-Hollandse alternatieven eindigde in die rubriek als derde. Jopen Bier uit Haarlem leverde de kampioen in de rubriek zware bockbieren met het Jopen Joannieter.

Het is de tijd van de bockbierentests. Deze krant onderwierp ook de Noord-Hollandse merken aan een onderzoek. Ezelenbok werd eerste, de Viergranenbok van Jopen tweede.

Zondagavond hield het NHD in het Alkmaarse café-restaurant een proeverij van het herfstbier van eigen bodem.